

Børne- og Undervisningsministeriet

Den 11. maj 2020

Samlenotat for den uformelle videokonference for undervisningsministre den 18. maj 2020 og den uformelle videokonference for ungdomsministre den 19. maj 2020 samt øvrige punkter

Uddannelse

Punkt 1: Implikationer af Covid-19-krisen på uddannelsesområdet

- *KOM-dokument foreligger ikke*

- *politisk drøftelse*

(s. 2)

Punkt 2: Rådskonklusioner om fremtidens europæiske lærere og undervisere

- *KOM-dokument foreligger ikke*

- *punktet er ikke på dagsordenen for den uformelle videokonference den 18. maj 2020, men forventet vedtaget i skriftlig procedure*

(s. 4)

Punkt 3: Rådskonklusioner om imødegåelse af Covid-19-krisen inden for uddannelsesområdet

- *KOM-dokument foreligger ikke*

- *punktet er ikke på dagsordenen for den uformelle videokonference den 18. maj 2020, men forventet vedtaget i skriftlig procedure*

(s. 10)

Ungdom

Punkt 4: Covid-19 og ungdomsområdet

- *KOM-dokument foreligger ikke*

- *politisk drøftelse*

(s. 12)

Punkt 5: Rådskonklusioner om bedre muligheder for unge i landdistrikterne

- *KOM-dokument foreligger ikke*

- *punktet er ikke på dagsordenen for den uformelle videokonference den 19. maj 2020, men forventet vedtaget i skriftlig procedure*

(s. 14)

Punkt 6: Rådsresolution om resultatet af den 7. cyklus af EU's Ungdomsdialog

- *KOM-dokument foreligger ikke*

- *punktet er ikke på dagsordenen for den uformelle videokonference den 19. maj 2020, men forventet vedtaget i skriftlig procedure*

(s. 17)

Punkt 1: Implikationerne for uddannelsessystemerne af Covid-19-krisen

- KOM-dokument foreligger ikke
- politisk drøftelse
- nyt notat

1. Resumé

Det kroatiske EU-formandskab har planlagt en uformel videokonference for EU-landenes undervisningsministre den 18. maj 2020. Formålet med mødet er at drøfte erfaringer og udfordringer for EU-landenes uddannelsessystemer i lyset af Covid-19-krisen. Formandskabet lægger op til, at drøftelsen skal fokusere dels på genåbningen af skoler og uddannelsesinstitutioner, herunder sikkerhedstiltag og organisering, dels på Covid-19-krisens betydning for afgangseksaminer og adgang til videregående uddannelser, herunder også medlemsstaternes tiltag for at facilitere studentermobilitet. Regeringen vil i sit indlæg oplyse om status for genåbningen af de danske skoler, orientere om forventninger til optaget på de danske videregående uddannelser samt opfordre til, at der snarest muligt etableres klare retningslinjer for Erasmus+ mobilitet i andet halvår af 2020.

2. Baggrund

Det kroatiske EU-formandskab har planlagt en uformel videokonference for EU-landenes undervisningsministre den 18. maj 2020. Videokonferencen er den tredje uformelle videokonference for undervisnings-/uddannelsesministre i løbet af Covid-19-krisen. De foregående blev afholdt den 12. marts og den 14. april 2020 og havde fokus på udveksling af nationale erfaringer om Covid-19-krisens indvirkninger på de nationale uddannelsessystemer, herunder nedlukninger på den første videokonference og landenes respektive erfaringer med distanceundervisning på den anden.

3. Formål og indhold

Formålet med mødet er at drøfte erfaringer og udfordringer for EU-landenes uddannelsessystemer i lyset af Covid-19-krisen.

Formandskabets styringsnote forventes at fokusere dels på planer for og erfaringer med genåbning af skoler og uddannelsesinstitutioner, herunder sikkerhedstiltag og organisering, dels på Covid-19-krisens betydning for afgangseksaminer og adgang til videregående uddannelser, herunder også medlemsstaternes tiltag for at facilitere studentermobilitet.

Drøftelsen forventes desuden at give yderligere input til et sæt rådskonklusioner om imødegåelse af Covid-19-krisen inden for uddannelsesområdet (jf. samlenotatets pkt. 3). Rådskonklusionerne opsummerer medlemsstaternes udfordringer og tiltag, som de er kommet til udtryk på de tre videokonferencer, udfordringerne for studentermobilitet under Erasmus+-programmet i lyset af Covid-19 og opfordrer medlemsstaterne til at fortsætte med udvekslingen af erfaringer og bedste praksis for håndtering af Covid-19-krisen i uddannelsessystemerne og styrke mulighederne for digital læring. Disse rådskonklusioner forventes vedtaget via skriftlig procedure senere under det kroatiske formandskab.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Sagen medfører i sig selv ingen konsekvenser for dansk ret.

7. Konsekvenser

Der er tale om uformelle drøftelser og erfaringsudveksling. Drøftelsen forventes ikke at få konsekvenser for lovgivningen, statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Samlenotatet for videokonferencen blev sendt i høring i EU-specialudvalget for uddannelse og ungdom (fast kreds) den 7. maj 2020. Der indkom ikke bemærkninger.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemsstaterne forventes at oplyse om nationale tiltag, erfaringer og udfordringer og udtrykke støtte til gensidig videndeling vedrørende medlemsstaternes respektive måder at håndtere Covid-19-krisens konsekvenser for de nationale uddannelsessystemer.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter udveksling af erfaringer om nationale tiltag ved håndteringen af Covid-19-krisens konsekvenser for uddannelsesområdet. Regeringen vil bl.a. bidrage med danske erfaringer med genåbning af skolerne, hvor Danmark har været frontløber. Regeringen vil desuden orientere om forventninger til optaget på danske videregående uddannelser. Regeringen vil endvidere opfordre til, at der snarest muligt i regi af Erasmus+ programkomiteen udarbejdes klare retningslinjer for Erasmus+ mobilitet i andet halvår af 2020.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg, men Europaudvalget blev orienteret om det uformelle videokonferencemøde for undervisnings-/uddannelsesministre i lyset af Covid-19, som blev afholdt den 14. april 2020, via skriftlig orientering af 21. april 2020 fra Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Punkt 2: Rådskonklusioner om fremtidens europæiske lærere og undervisere

- KOM-dokument foreligger ikke
- punktet er ikke på dagsordenen for den uformelle videokonference den 18. maj 2020, men forventet vedtaget i skriftlig procedure
- nyt notat

1. Resumé

Det kroatiske formandskab har valgt at fremlægge et sæt rådskonklusioner om fremtidens europæiske lærere og undervisere. Formålet med rådskonklusionerne er at styrke fokus på lærer- og underviserprofessionen samt forbedre deres vilkår og status. Lærere og undervisere skal i denne sammenhæng forstås som omfattende professionelle fra alle uddannelsessektorer, og det fastslås, at de udgør en uomgængelig drivkraft inden for uddannelse med en afgørende rolle i at forberede individer til verden af i dag. I rådskonklusionerne opridses en lang række udfordringer, som lærere og undervisere møder i deres arbejde. Medlemsstaterne opfordres bl.a. til at fortsætte og styrke involveringen af lærere og undervisere i skabelsen af uddannelsespolitik, understøtte læreres og underviseres større deltagelse i efter- og videreuddannelse, undersøge mulighederne for at diversificere læreres og underviseres karrierer og styrke mobilitet blandt både studerende og aktive lærere og undervisere. Kommissionen opfordres bl.a. til at fremme dialog og undersøge forbindelser, samt yde vejledning til uddannelsesinstitutioner, for at fremme mobilitet og lærerstuderendes internationale perspektiv, understøtte tættere samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner i EU for at styrke forskningsbaseret læreruddannelse, mobilitet på tværs af grænser og fælles læringsmuligheder, undersøge muligheden for at udvikle europæiske retningslinjer – som supplement til eksisterende nationale tiltag – til hjælp for udarbejdelsen af karriererammer på nationalt niveau, og fortsætte med at støtte udviklingen af uddannelsesmulighederne for kommende og nuværende lærere og undervisere, samt deres mobilitet, særligt via Erasmus+-programmet og de europæiske struktur- og investeringsfonde og deres efterfølgere. Regeringen støtter vedtagelsen af rådskonklusionerne. Regeringen er enig i pædagogernes, lærernes og underviserens grundlæggende betydning for kvaliteten og udviklingen af uddannelsessystemet. Samtidig lægger regeringen vægt på at styrke pædagogens, læreres og underviseres professionelle kapital, arbejdsmiljøet og sætte fokus på godt pædagogisk arbejde, god undervisning og kompetent ledelse. Rådskonklusionerne har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

2. Baggrund

Det kroatiske formandskab har som et af temaerne for deres formandskab valgt at sætte fokus på lærere og underviseres rolle og vilkår i uddannelsessystemerne. Temaet skulle også have været emnet for en formandskabskonference i Kroatien samt sektormøder på generaldirektørniveau. Disse blev dog alle aflyst på grund af Covid-19-krisen.

3. Formål og indhold

Formålet med rådskonklusionerne er at styrke fokus på lærer- og underviserprofessionen samt forbedre deres vilkår og status.

Det fastslås indledningsvis i rådskonklusionerne, at lærere og undervisere, som i denne sammenhæng skal forstås som omfattende alle sektorer fra dagtilbud over grundskole, ungdomsuddannelser inkl. erhvervsuddannelser til videregående uddannelser og voksenundervisning, er en uomgængelig drivkraft inden for uddannelse med en afgørende rolle i at forberede individer fra alle baggrunde og i alle aldre til at leve, lære og arbejde i verden af i dag. I en tid med mange forandringer også inden for uddannelsesverdenen er også lærer-/underviserprofessionen under forandring med stigende krav, ansvar og forventninger. Det anerkendes, at den nuværende Covid-19-krise udgør en hidtil uset udfordring for lærere og undervisere på alle niveauer, hvor de på meget kort tid har måttet overgå til distanceundervisning og har udvist imponerende engagement, kreativitet, samarbejdsevner og indsats for at sikre elevers og studerendes fortsatte læring og trivsel.

Det bemærkes i rådskonklusionerne, at organiseringen og indholdet i uddannelsessystemerne, herunder lærerprofessionen, er medlemsstaternes kompetence, og at uddannelseskravene for lærere og undervisere derfor varierer mellem medlemsstaterne. Lærere og undervisere har ansvaret for at facilitere elevers og studerendes tilegnelse af nøglekompetencer og professionelle færdigheder, ikke kun til fordel for deres fremtidige job, men også for at styrke deres sociale ansvarlighed, medborgerskab, menneskelige værdier samt understøtte deres personlige vækst og trivsel.

I rådskonklusionerne beskrives det, hvordan lærere og undervisere i mødet med omgivelsernes forskellige forventninger oplever en række udfordringer, hvis omfang varierer i de forskellige medlemsstater, herunder:

- Balancering af forskellige aspekter af deres arbejdsopgaver, herunder deltagelse i den lokale institutionsledelse, vejledning af eleverne, planlægning og samarbejde med kolleger, efteruddannelse samt fastholdelse af kvaliteten i deres undervisning
- Udvikling af elevernes intellektuelle, sociale og kreative potentiale og sikring af deres uddannelsesmæssige fremskridt
- Anvendelse af forskellige forskningsbaserede undervisningsmetoder
- Arbejde i miljøer forandret af teknologi, digitalisering og kunstig intelligens og samtidig fokusere på det pædagogiske potentiale og sikker og ansvarlig anvendelse
- Arbejde i klasser med elever med forskellig sproglig, kulturel og socioøkonomisk baggrund med forskellige behov og samtidig sikre inklusionen
- Deltagelse i politikudformning, særligt udvikling, implementering og evaluering af uddannelsesreformer
- Udøvelse af klasserumsledelse og potentiel forebyggelse af forskellige former for vold, inkl. cyber-vold, og tackling af voldelig adfærd over for læreren selv
- Valg af passende evalueringsværktøjer og –kriterier for at sikre kvalitet og feedback til hver elev
- Undervisning med ofte begrænsede ressourcer, herunder utilstrækkelig plads og udstyr

I rådskonklusionerne beskrives endvidere en række udfordringer, der er sektorspecifikke, heriblandt:

For dagtilbud:

- Udfordringer med at tiltrække og fastholde kvalificeret personale
- Skævheder i alders- og kønsfordelingen
- Uattraktive arbejdsforhold, bl.a. mange børn per ansat, mangel på attraktive karriereveje og efteruddannelsesmuligheder

For skoleområdet:

- Udfordringer med at tiltrække højt kvalificerede studerende til læreruddannelsen og fastholde lærerne i professionen
- Skævheder i alders- og kønsfordelingen
- Generel mangel på lærere i mange medlemsstater, herunder også i visse regioner eller inden for specifikke fag

For erhvervsuddannelsesområdet:

- Behov for, at underviserne både er kompetente i grundlæggende færdigheder og fag samt i de tekniske og erhvervsrettede fag

- Stigende behov for lærere, der både er undervisere på erhvervsuddannelserne og arbejder i et firma
- Bedre incitament kan gøre arbejde i den private sektor mere attraktivt end på erhvervsskolerne

For voksenuddannelsesområdet:

- Behov for både at understøtte elevernes grundlæggende og professionelle viden og færdigheder
- Udfordringer med elever med ringe læse-/regne- eller sproglige færdigheder samt med elever, der har dårlige tidligere erfaringer med uddannelsessystemet
- Udfordringer med at vejlede og validere færdigheder fra uformel og ikke-formel læring

For videregående uddannelser:

- Adgangskvalifikationer til den akademiske profession fokuserer ofte ikke på at udstyre kandidaterne med passende undervisningskompetencer
- Omfattende, systemiske muligheder for videreuddannelse af undervisningskompetence hos det akademiske personale er ikke til stede i alle medlemsstater
- Kønsskævheder i visse akademiske discipliner og underrepræsentation af kvinder i de højere lag
- Forskning tillægges ofte større vægt end undervisning i forhold til karrierefremdrift

Det bemærkes endvidere, at selv om kravene bliver mere komplekse og professionen mere krævende, føler mange lærere og undervisere sig ikke respekteret og værdsat af samfundet, og professionen mister sin tiltrækningskraft i mange medlemsstater.

Det understreges i rådskonklusionerne, at det er væsentligt at udvikle og opdatere læreres og underviseres kompetencer for at sikre deres ekspertise, understøtte deres engagement og fremme deres personlige og professionelle trivsel, motivation og følelse af værd, men også for at understøtte dem i at være proaktive og innovative i deres profession. Efteruddannelse af lærere og undervisere bør opfattes som en forudsætning for at levere kvalitetsundervisning. Mobilitet på tværs af grænserne kan også være en god læringsoplevelse og en mulighed for at styrke deltagernes tværgående kompetencer. Mulige karriereveje og trivsel har ligeledes indflydelse på deres jobtilfredshed og fastholdelsen i erhvervet.

På den baggrund opfordres medlemsstaterne med respekt for den institutionelle autonomi og i overensstemmelse med nationale omstændigheder bl.a. til følgende:

- Fortsætte og styrke involveringen af lærere og undervisere i skabelsen af uddannelsespolitik på alle niveauer
- Anerkende behovet for en sammenhængende tilgang til læreres og underviseres grund- og videreuddannelse ved udvikling af politik i relation hertil
- Understøtte læreres og underviseres større deltagelse i efter- og videreuddannelse
- Fortsætte med at understøtte videregående uddannelsesinstitutioner, i fuld respekt for deres autonomi, i styrkelsen af det akademiske personales kompetencer i at anvende en forskningsbaseret og studentercentreret tilgang til læring, undervisning og vurdering
- Undersøge mulighederne for at diversificere læreres og underviseres karrierer og udvikle nationale karriererammer som bidrag til at opfylde deres karriereaspirationer
- Motivere uddannelsesinstitutioner til at indarbejde læreres og underviseres mobilitet – fysisk eller virtuel – i deres lærings-, udviklings- og internationaliseringsstrategier
- Styrke mobilitet blandt både studerende og aktive lærere og undervisere
- Investere i tiltag til forbedring af lærere og underviseres grund- og efteruddannelse, arbejdsforhold, karriereudsigter og trivsel for at forbedre erhvervets status og tiltrækningskraft

- Samarbejde og udveksle erfaringer og information om politikudvikling vedrørende lærere og undervisere.

Kommissionen opfordres i overensstemmelse med dens kompetencer og i respekt for nærhedsprincippet bl.a. til følgende:

- I samarbejde med medlemsstaterne og for at lette mobiliteten af studerende og aktive lærere og undervisere, at fremme dialog og undersøge forhindringer, herunder strukturelle aspekter, anerkendelse af udlandsophold og akademiske kvalifikationer, samt yde vejledning til uddannelsesinstitutioner for at fremme mobilitet og lærerstuderendes internationale perspektiv
- Undersøge muligheden for at forberede et forslag til en relevant europæisk kompetenceramme, som supplement til eksisterende nationale tiltag, for at fremme udvikling og evaluering af viden og holdninger om bæredygtig udvikling til brug på frivillig basis
- Understøtte tættere samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner i EU for at styrke forskningsbaseret læreruddannelse, mobilitet på tværs af grænser og fælles læringsmuligheder, f.eks. gennem udvikling af et frivilligt samarbejde på EU-niveau mellem nationale uddannelsesinstitutioner i form af ”europæiske læreruddannelsesakademier”
- Undersøge muligheden for at udvikle europæiske retningslinjer – som supplement til eksisterende nationale tiltag – til hjælp for udarbejdelsen af karriererammer på nationalt niveau
- Fremme – i samarbejde med medlemsstaterne – brugen og udviklingen af eksisterende online-pladformer som e-Twinning, School Education Gateway og EPAL
- For at fremme vigtigheden af lærerfaget og give synlighed til undervisning af høj kvalitet, undersøge muligheden og merværdien for at etablere en europæisk pris for fremragende lærere og undervisere
- Fortsætte med at støtte udviklingen af uddannelsesmulighederne for kommende og nuværende lærere og undervisere, samt deres mobilitet, særligt via Erasmus+-programmet og de europæiske struktur- og investeringsfonde og deres efterfølgere

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Rådskonklusionerne medfører i sig selv ingen konsekvenser for dansk ret.

7. Konsekvenser

Rådskonklusionerne forventes ikke at få konsekvenser for lovgivningen, EU-budgettet, statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Samlenotatet for rådskonklusionerne blev sendt i høring i EU-specialudvalget for uddannelse og ungdom den 1. maj 2020. Der indkom følgende bemærkninger:

BUPL:

”BUPL bakker op om Rådskonklusionerne, men BUPL ser meget gerne, at ministeriet i samlenotatet præciserer, at det også handler om pædagoger. I europæisk sammenhæng dækker begreberne lærere og undervisere også dem som er beskæftiget på småbørnsområdet, men i Danmark taler vi ikke om førskolelærere eller småbørnslærere men om pædagoger. Derfor vil det være relevant i samlenotatet at

tilføje pædagoger. Det samme gælder når der tales om undervisning. Her vil det i en dansk sammenhæng være rigtigst at tilføje pædagogisk arbejde.”

Danske Lærerorganisationer International (DLi):

”DLI – Danske Lærerorganisationer International, der er et samarbejde mellem BUPL, DLF, FSL, GL, DM og Uddannelsesforbundet – takker for muligheden for at afgive skriftlige bemærkninger til punktet om rådskonklusioner. Vores bemærkninger til rådskonklusionerne tager sit afsæt i indholdet i udkast til samlenotat idet vi i EU-Specialudvalget ikke har fået adgang til udkastet til rådskonklusioner. Vi tager desuden til efterretning at der i processen omkring rådskonklusionen ikke har været en dialog med underviserorganisationer i Danmark.

DLI kan bakke op om vigtigheden af at sætte fokus på lærere og underviseres, herunder pædagogers, rolle og vilkår i uddannelsessystemerne. OECD har i flere sammenhænge understreget dette, herunder vigtigheden af at inddrage lærere og undervisere i udvikling og implementering af uddannelsespolitik og -reformer for at sikre kvaliteten af uddannelse. OECD har også påpeget at langt de fleste lærere og undervisere drives af et ønske om at gøre en positiv forskel for børn og unge.

DLI ønsker at foreslå at Rådet, Europa-Kommissionen og medlemsstaterne som opfølgning på rådskonklusionerne tager initiativ til at inddrage lærere og undervisere på europæisk og nationalt niveau i hvordan intentionerne med rådskonklusionerne kan føres ud i livet. Ikke mindst set i lyset af Covid-19-krisen er der et behov for en dialog mellem praktikere, politikere og forskere om situationen i uddannelsessektoren. Der er en lang række lande i Europa der siden finanskrisen har set reelle nedskæringer på uddannelsesområdet, herunder på lærere og underviseres lønniveau og med negative følger for læreres arbejdsmiljø og -vilkår. Det psykiske arbejdsmiljø er dokumenteret dårligt for lærere og undervisere sammenlignet med de fleste andre erhverv og Europa-Kommissionen har i landerapporten for Danmark tidligere påpeget hvordan den professionelle autonomi for lærere er udfordret. Det samme kan efter vores opfattelse anføres i forhold til de videregående uddannelser i forhold til akademisk frihed og rammer og vilkår for at undervise. Der er således mange konkrete områder der kan tages fat på for at gøre lærer- og undervisererhvervene mere attraktive. Elevers, studerendes, børns og unges faglige og sociale udbytte og trivsel i uddannelsessystemet er selve formålet med uddannelse. Det er blevet tydeligt under Covid-19-krisen hvor afgørende dagtilbud, skoler og de øvrige uddannelsesinstitutioner er for samfunds sociale sammenhængskraft. Det er også blevet påpeget af direktør for uddannelsesgeneraldirektoratet i OECD, Andreas Schleicher. DLI opfordrer på den baggrund til at der reflekteres over balancen mellem test, målinger og dataindsamling på isolerede fagområder frem for en mere dannelsesorienteret tilgang til at vurdere kvaliteten af uddannelse der understøtter kerneydelsen i uddannelse, herunder hos lærere og undervisere. Det kan synes mindre relevant i forhold til at fokusere på lærere og underviseres rolle og vilkår, men sådanne generelle rammer har reelt set en væsentlig betydning for lærere og underviseres muligheder for at fokusere på deres kernevirkksomhed. Det samme har ledelsens rolle i at give pædagogisk feedback til lærere og undervisere samt de udfordringer der er i forhold til at inkludere alle elever og studerende, herunder de der har særlige behov. I forhold til efter- og videreuddannelse er der i langt de fleste europæiske lande udfordringer i forhold til reelle muligheder i at deltage i disse aktiviteter. Der er således ikke kun behov for at fokusere på lærere og underviseres initiativer til efter- og videreuddannelse, men også på de strukturelle forhold og vilkår for efter- og videreuddannelse der eksisterer på nationalt og lokalt niveau.

Der er en række andre elementer, rammer og vilkår der er behov for at tage fat i for at intentionerne i rådskonklusionerne kan virkeliggøres. Disse skriftlige kommentarer kan set i lyset af den korte svarfrist derfor opfattes som de første input til den opfølgning på rådskonklusionerne som DLI forventer at der

bliver igangsat på baggrund af Rådets vedtagelse – i samråd med underviserorganisationer nationalt og europæisk.”

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være opbakning til vedtagelsen af rådskonklusionerne.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter vedtagelsen af rådskonklusionerne. Regeringen er enig i pædagogernes, lærernes og undervisernes grundlæggende betydning for kvaliteten og udviklingen af uddannelsessystemet. Samtidig lægger regeringen vægt på at styrke pædagogers, læreres og underviseres professionelle kapital, arbejdsmiljøet og sætte fokus på godt pædagogisk arbejde, god undervisning og kompetent ledelse.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Punkt 3: Rådskonklusioner om imødegåelse af Covid-19-krisen inden for uddannelsesområdet

- KOM-dokument foreligger ikke
- punktet er ikke på dagsordenen for den uformelle videokonference den 18. maj 2020, men forventet vedtaget i skriftlig procedure
- nyt notat

1. Resumé

Formålet med rådskonklusionerne er at opsummere medlemsstaternes erfaringsudvekslinger om tiltag og håndteringen af de udfordringer, som Covid-19-krisen har medført for uddannelsessystemerne i medlemsstaterne, på baggrund af tre uformelle videokonferencer for EU-landenes undervisnings-/uddannelsesministre afholdt den 12. marts, den 14. april og den 18. maj 2020. Rådskonklusionerne anerkender medlemsstaternes samarbejde og gensidig støtte under de exceptionelle omstændigheder med jævnlig udveksling af information om nationale udfordringer og tiltag. I rådskonklusionerne opfordres medlemsstaterne bl.a. til at fortsætte med udvekslingen af erfaringer og bedste praksis for håndtering af Covid-19-krisen i uddannelsessystemerne og styrke mulighederne for digital læring. Regeringen støtter vedtagelsen af rådskonklusionerne, idet regeringen finder, at deling af erfaringer og bedste praksis mellem medlemsstaterne om håndtering af Covid-19-krisen inden for uddannelsessystemerne er værdifuldt. Rådskonklusionerne har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

2. Baggrund

Det kroatiske EU-formandskab har afholdt to uformelle videokonferencer for EU-landenes undervisnings-/uddannelsesministre den 12. marts og den 14. april 2020, og der afholdes en tredje uformel videokonference den 18. maj 2020 (jf. samlenotatets pkt. 1). Temaet for alle tre videokonferencer har været implikationerne af Covid-19-krisen for EU-landenes uddannelsessystemer og medlemsstaternes erfaringsudveksling herom. Fokus for den første videokonference var medlemsstaternes håndtering af nedlukningen af skoler og uddannelsesinstitutioner i starten af Covid-19-krisen. Anden videokonference fokuserede på erfaringer med og udfordringerne ved overgangen til distanceundervisning og digital læring. Den tredje uformelle videokonference vil have fokus på genåbning af skoler og håndteringen af afgangseksaminer og optaget til videregående uddannelser. Parallelt hermed foregår der en høj grad af erfaringsudveksling og deling af bedste praksis mellem medlemsstaterne på flere niveauer.

3. Formål og indhold

Formålet med rådskonklusionerne er at opsummere medlemsstaternes erfaringsudvekslinger om tiltag og håndteringen af de udfordringer, som Covid-19-krisen har medført for uddannelsessystemerne i medlemsstaterne.

Det understreges indledningsvist i rådskonklusionerne, at Covid-19-pandemien har berørt og lagt et uset pres på uddannelsessystemerne i hele verden og på tværs af EU. Et flertal af medlemsstater besluttede ved krisens start at fysisk nedlukke deres uddannelsesinstitutioner og hastigt overgå til distanceundervisning. Rådskonklusionerne anerkender medlemsstaternes usædvanlige samarbejde og gensidig støtte under de exceptionelle omstændigheder med jævnlig udveksling af information om nationale udfordringer og tiltag.

Blandt de udfordringer, som EU-landene har mødt, nævnes i rådskonklusionerne bl.a. udfordringerne med at sikre lige muligheder for dem, der mangler adgang til internet eller teknologisk udstyr, og for elever med udsat baggrund eller særlige behov. Endvidere nævnes udfordringen for lærere og undervisere, der med kort varsel har skullet overgå til digital undervisning, udfordringen ved at levere

de praktiske undervisningselementer særligt på erhvervsuddannelserne, udfordringerne med at sikre en ordentlig afslutning af skoleåret, karaktergivning, afgangseksaminer og optag på videregående uddannelser, samt effekten af pandemien på den europæiske og internationale studentermobilitet. Som svar på disse udfordringer oplystes i rådskonklusionerne en lang række tiltag, som medlemsstaterne har taget på nationalt niveau.

Medlemsstaterne opfordres bl.a. til at fortsætte med at dele information, erfaringer og bedste praksis om håndtering af Covid-19-situationen med hinanden, at tage ved lære af Covid-19-krisen til den videre udvikling af den digitale omstilling af uddannelsessystemerne, at understøtte udviklingen af lærernes digitale kompetencer og at være opmærksom på at sikre lige muligheder og fortsat adgang for alle til uddannelse af høj kvalitet.

Kommissionen opfordres bl.a. til at undersøge effekten af Covid-19-pandemien på forskellige niveauer af uddannelsessystemerne med fokus på distancelæring og den digitale kapacitet i medlemsstaternes uddannelsessystemer, at facilitere medlemsstaternes videndeling, at understøtte medlemsstaternes videre udvikling af mulighederne for digital uddannelse, og i samarbejde med medlemsstaterne at indlede arbejdet med at fjerne Covid-19-relaterede forhindringer og genoptage mulighederne for studentermobilitet efter Covid-19-krisen med respekt for institutionel autonomi og nationale forhold, herunder at udvikle klare retningslinjer for Erasmus+ mobilitet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Rådskonklusionerne medfører i sig selv ingen konsekvenser for dansk ret.

7. Konsekvenser

Rådskonklusionerne forventes ikke at få konsekvenser for lovgivningen, EU-budgettet, statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Samlenotatet for rådskonklusionerne blev sendt i høring i EU-specialudvalget for uddannelse og ungdom (fast kreds) den 7. maj 2020. Der indkom ikke bemærkninger.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være opbakning til vedtagelsen af rådskonklusionerne.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter vedtagelsen af rådskonklusionerne, idet regeringen finder, at deling af erfaringer og bedste praksis mellem medlemsstaterne om håndtering af Covid-19-krisen inden for uddannelsessystemerne er værdifuldt.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg, men Europaudvalget blev orienteret om det uformelle videokonferencemøde for undervisnings-/uddannelsesministre i lyset af Covid-19,

som blev afholdt den 14. april 2020, via skriftlig orientering af 21. april 2020 fra Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Punkt 4: Covid-19 og ungdomsområdet

- KOM-dokument foreligger ikke
- politisk drøftelse
- nyt notat

1. Resumé

Det kroatiske EU-formandskab har planlagt en uformel videokonference for EU-landenes ministre med ansvar for ungdomsområdet den 19. maj 2020. Formålet med mødet er at drøfte erfaringer og udfordringer for EU-landene i relation til Covid-19-krisen og forskellige temaer, som vedrører de unge. Formandskabet lægger op til en drøftelse af, hvordan Covid-19 har påvirket unge både ift. den mentale sundhed, beskæftigelse og ungdomsorganisationernes arbejde i en tid, hvor mange unge bl.a. har mærket en højere grad af ensomhed. Dertil ønskes en drøftelse af, hvad der kan gøres både på nationalt og europæisk plan ift. at hjælpe unge, der er påvirket af Covid-19-krisen. Regeringen forventes i sit oplæg at oplyse om særlige politiske tiltag i forhold til en aftale om initiativer om en styrket indsats over for bl.a. sårbare unge indgået den 25. april 2020.

2. Baggrund

Det kroatiske EU-formandskab har planlagt en uformel videokonference for EU-landenes ministre med ansvar for ungdomsområdet den 19. maj 2020. Videokonferencen er den første på ungdomsområdet i løbet af Covid-19-krisen.

3. Formål og indhold

Formålet med mødet er at drøfte erfaringer og udfordringer for EU-landene i relation til Covid-19-krisen og forskellige temaer, som vedrører de unge. Formandskabet lægger op til en drøftelse af, hvordan Covid-19 har påvirket unge både ift. den mentale sundhed, beskæftigelse og ungdomsorganisationernes arbejde i en tid, hvor mange unge bl.a. har mærket en højere grad af ensomhed. Dertil ønskes en drøftelse af, hvad der kan gøres både på nationalt og europæisk plan ift. at hjælpe unge, der er påvirket af Covid-19-krisen. Regeringen forventes i sit oplæg at oplyse om særlige politiske tiltag i forhold til en aftale om initiativer om en styrket indsats over for bl.a. sårbare unge indgået den 25. april 2020.

Drøftelsen forventes desuden at give yderligere input til den fælles europæiske videndeling om Covid-19-krisens påvirkning af ungdomsområdet, hvilket bl.a. sker via besvarelse af spørgeskemaer, som rundsendes mellem medlemslandene.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Sagen medfører i sig selv ingen konsekvenser for dansk ret.

7. Konsekvenser

Der er tale om uformelle drøftelser og erfaringsudveksling. Drøftelsen forventes ikke at få konsekvenser for lovgivningen, statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Samlenotatet for videokonferencen blev sendt i høring i EU-specialudvalget for uddannelse og ungdom (fast kreds) den 7. maj 2020. Der indkom ikke bemærkninger.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemsstaterne forventes at oplyse om nationale tiltag, erfaringer og udfordringer og udtrykke støtte til gensidig videndeling vedrørende medlemsstaternes respektive måder at håndtere Covid-19-krisens konsekvenser på ungdomsområdet.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter udveksling af erfaringer om nationale tiltag ved håndteringen af Covid-19-krisens konsekvenser for unge. Regeringen vil bl.a. oplyse om særlige politiske tiltag i forhold til en aftale om initiativer om en styrket indsats over for bl.a. sårbare unge indgået den 25. april 2020, herunder også øget rådgivning til udsatte studerende på de videregående uddannelser.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Punkt 5: Rådskonklusioner om bedre muligheder for unge i landdistrikterne

- KOM-dokument foreligger ikke

- punktet er ikke på dagsordenen for den uformelle videokonference den 19. maj 2020, men forventet vedtaget i skriftlig procedure

- nyt notat

1. Resumé

Rådskonklusionerne har fokus på unge, der bor og vokser op i landdistrikterne og dermed ofte har færre muligheder i forhold til beskæftigelse, uddannelse, fritidsliv mv. end unge i byområderne. Rådskonklusionerne har til hensigt at medvirke til, at også unge i på landet har gode vilkår for et godt ungdomsliv, og det skal ske gennem bedre muligheder på en lang række områder som fx adgang til offentlige og kommercielle serviceydelser, fritidstilbud, uddannelse og beskæftigelse af høj kvalitet, digital og fysisk infrastruktur, offentlig transport, boliger og sundhedsvæsen. Dertil understreges det, at det også er vigtigt at engagere unge i landdistrikterne som aktive medborgere og at høre deres stemme i den politikudvikling, der også vedrører dem. Endelig fremhæves det, at man også bør fremme den positive fortælling om livet i på landet og dermed modvirke et stereotypt billede af, hvordan det er at være ung og bo uden for byerne. Regeringen støtter vedtagelsen af rådskonklusionerne og er generelt optaget af, at unges livsmuligheder ikke skal begrænses af geografisk bopæl, ligesom Regeringen støtter op omkring, at det også skal være attraktivt at vokse op og bo i landdistrikterne. Rådskonklusionerne har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

2. Baggrund

Unge, beslutningstagere og forskere har i 2018 som led i EU's ungdomskonferencer i Sofia og Wien indsamlet emner, der er relevante for unge, og grupperet dem i 11 ungdomsmål, som skal afspejle den europæiske ungdoms synspunkter.¹ Rådsresolutionen om ungdomsstrategien for perioden 2019-2027, som blev vedtaget på rådsmødet for ungdom i november 2018, anerkender ungdomsmålene og har grupperet dem i fem sigtelinjer, som medlemsstaterne opfordres til at anvende ved udarbejdelse af politikker, der vedrører unge. Nærværende rådskonklusioner er et videre arbejde med særligt ungdomsmålene: 'Fremme vilkårene for unge i landdistrikterne' og 'Inkluderende samfund'.

Rådskonklusionerne er således en opfølgning på rådsresolutionen om ungdomsstrategien for perioden 2019-2027, Kommissionens meddelelse om Engagement. Netværk. Mobilisering: En ny EU-strategi for unge (KOM (2018)168) af 22. maj 2018 og på det øgede fokus på unges situation i Europa, som stats- og regeringscheferne satte på mødet i Det Europæiske Råd i december 2017.

Rådskonklusionerne er desuden koblet til EU's nye strategiske dagsorden 2019-2024 som anerkender, at ulighed, særligt blandt unge, kan udgøre en stor politisk, social og økonomisk risiko og medvirke til forskellige former for eksklusion.

3. Formål og indhold

Formålet med rådskonklusionerne er at sikre, at unge i landdistrikterne har de samme gode livsvilkår og muligheder som unge i byerne. Der er fokus på at forbedre mulighederne for unge på landet inden for en lang række områder, der alle medvirker til et godt ungdomsliv.

Rådskonklusionerne har blandt andet sigte på følgende:

¹ De 11 ungdomsmål, som blev besluttet på EU ungdomskonferencerne i Sofia og Wien er følgende: 1) Forbinde EU med unge; 2) Ligestilling mellem køn; 3) Inkluderende samfund; 4) Oplysning og konstruktiv dialog; 5) Mental sundhed og trivsel; 6) Fremme vilkårene for unge i landdistrikterne; 7) Godt arbejde til alle; 8) God læring; 9) Demokrati og deltagelse; 10) Et bæredygtigt og grønt Europa; 11) Lige adgang til ungdomsorganisationer og EU-programmer.

- Medvirke til at alle unge skal have lige muligheder både personligt og karrieremæssigt uanset geografisk bopæl.
- Sikre tilstedeværelsen af både offentlige og kommercielle serviceydelser, fritidstilbud, uddannelse og beskæftigelse af høj kvalitet, digital og fysisk infrastruktur, offentlig transport, boliger og sundhedsvæsen i landdistrikterne.
- Være opmærksom på unges uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder inden for fagområder som landbrug, fiskeri, skovbrug og turisme, som alle er kendetegnet ved at være knyttet til et liv på landet, og som samtidig går fint i spænd med, at mange unge er optaget af temaer som klima og miljø.
- Støtte op om, at de unge i højere grad bliver aktiv medborgere, hvor unge i landdistrikterne får medindflydelse og inddrages ved de beslutninger, handlingsplaner og politikker, der påvirker deres liv. Det kan fx ske gennem etablering af lokale ungdomsråd eller lignende dialogbaserede fora. Der bør endvidere arbejdes på tværs af fagområder, når der udvikles politik, som har betydning for unge i landdistrikterne. Dertil opfordres offentlige instanser til også at støtte op om ungdomsorganisationers arbejde.
- Fokus på at frivillighed blandt unge i landdistrikterne kan medvirke til at skabe social inklusion og også sikre en bedre relation og dialog mellem generationerne i landdistrikterne, hvor unge generelt opfordres til at blive mere aktivt engagerede i deres lokalsamfund.
- Bidrage til den positive fortælling om livet og de fordele og muligheder, der findes i landdistrikterne, hvor nærhed til naturen, lavere boligudgifter og et tæt tilhørsforhold til lokalsamfundet kan fremhæves som særlige kvaliteter og modvirke stereotyper af, hvad det vil sige at være ung og bo på landet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Forslaget til rådskonklusioner medfører ingen konsekvenser for dansk ret.

7. Konsekvenser

Forslaget til rådskonklusioner forventes ikke at få konsekvenser for lovgivningen, EU-budgettet, statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Samlenotatet for rådskonklusionerne blev sendt i høring i EU-specialudvalget for uddannelse og ungdom den 1. maj 2020. Der indkom ikke bemærkninger.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være opbakning til vedtagelsen af rådskonklusionerne.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter vedtagelsen af rådskonklusionerne. Regeringen lægger vægt på, at unge har lige vilkår og gode muligheder for et godt ungdomsliv uanset geografisk bopæl, ligesom Regeringen støtter op omkring, at det også skal være attraktivt at vokse op og bo i landdistrikterne.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Punkt 6: Rådsresolution om resultatet af den 7. cyklus af EU's Ungdomsdialog

- KOM-dokument foreligger ikke

- punktet er ikke på dagsordenen for den uformelle videokonference den 19. maj 2020, men forventet vedtaget i skriftlig procedure

- nyt notat

1. Resumé:

Rådsresolutionen er en opsamling på anbefalingerne fra den EU Ungdomsdialog, der har fundet sted på en række EU-ungdomskonferencer, som har været afholdt i perioden 2019-2020. Her har ungdomsrepræsentanter og embedsmænd været samlet for at drøfte forskellige temaer knyttet til de tre seneste formandskaber under hhv. Rumænien, Finland og Kroatien. Formålet med rådsresolutionen er at inddrage ungeaspektet på en række temaer på ungdomsområdet i EU, hvor fokus i perioden har været på unges beskæftigelse, ungdomsjob og bedre muligheder for unge i landdistrikterne. Regeringen støtter generelt op om, at unge inddrages og høres i den europæiske ungdomspolitik, ligesom Regeringen støtter op om vigtigheden af de drøftede temaer om unges beskæftigelse, ungdomsjob og bedre muligheder for unge i landdistrikterne. Rådsresolutionen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

2. Baggrund

EU Ungdomsdialog er en del af EU's Ungestrategi for 2019-2027, som blev vedtaget af medlemsstaterne i november 2018. Ungdomsdialogen bygger videre på den tidligere Strukturerede Dialog, som blev igangsat i 2009 og har siden inddraget Europas unge i politiske debatter om unge og deres inddragelse i de politiske beslutninger. Ungdomsdialogen sørger for, at unge løbende inddrages i det politiske arbejde i EU via en struktureret proces med en fastlagt cyklus på 18 måneder, som dermed følger trioformandskabet for EU-rådet (daværende, nuværende og fremtidige formandskab).

Ungdomsdialogen kører først på nationalt plan, hvor et udvalgt politisk tema fra det aktuelle formandskab debatteres. Nationale konklusioner og idéer tages derfra med til EU's Ungdomskonference, hvor unge debatterer med hinanden og med embedsmænd fra hele EU og finder frem til fælles løsninger. Disse løsningsforslag og anbefalinger fremlægges i sidste ende for EU's ungdomsministre med henblik på at skabe en drøftelse og blive enige om en række hensigtserklæringer. Nærværende rådsresolution er resultatet af Ungdomsdialogens arbejde under det rumænske, finske og kroatiske EU Rådsformandskab i perioden 2019-2020.

3. Formål og indhold

Formålet med rådsresolutionen er at samle op på de anbefalinger, som knytter sig til hvert af de temaer, der har været i centrum for Ungedialogen under de tre seneste formandskaber for EU-Rådet. De tre formandskabers hovedtemaer og Ungdomsdialogens anbefalinger er:

1) Beskæftigelse af høj kvalitet for alle unge

- Fokus på bekæmpelse af diskrimination og ulighed på arbejdspladsen
- Promovering af mere information om unge ansattes rettigheder
- Mere opmærksomhed på de unges mentale trivsel på arbejdspladsen og ikke kun arbejdspladsens profit
- Fokus på fleksible arbejdsforhold for at sikre balancen mellem arbejde og privatliv
- Bedre adgang til praktikpladser, mentorordninger og lign.

2) Ungdomsjob af høj kvalitet for alle

- Opbakning til information om ungdomsjob gennem samarbejdet med skoler og uddannelsesinstitutioner
- Fremme mere inkluderende ungdomsjobs så også unge med forskellig baggrund har adgang til et ungdomsjob.

3) Bedre muligheder for unge i landdistrikterne

- Forbedre mulighederne for at unge kan blive i deres lokalsamfund både i forhold til uddannelse og beskæftigelse ikke mindst i overgangen mellem uddannelse og arbejde
- Sikre involvering af unge gennem lokalt ungdomsarbejde og frivilligt arbejde
- Opbakning til lokale ungdomsråd og ungdomsnetværk i landdistrikterne.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Rådsresolutionen i sig selv medfører ingen konsekvenser for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Rådsresolutionen medfører i sig selv ingen konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Samlenotatet for rådsresolutionen blev sendt i høring i EU-specialudvalget for uddannelse og ungdom den 1. maj 2020. Der indkom ikke bemærkninger.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være opbakning til vedtagelsen af rådsresolutionen.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter vedtagelsen af rådsresolutionen. Regeringen støtter op om, at der på EU-plan arbejdes for at sikre gode og lige vilkår for unge både hvad angår ordentlige arbejdsforhold, adgang til ungdomsjob og bedre muligheder for unge i landdistrikterne.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Rådsresolutionen om ungdomsstrategien for 2019-2027 blev forelagt Europaudvalget den 23. november 2018, som led i undervisningsministerens forelæggelse af rådsmødet for ungdom den 26. november 2018.

